

Ο ΝΙΑΓΓΡΟΣ

ΉΤΑΝ τέλη Αύγουστου...

Είχα καταιβή στα Γιάννινα από την Βαληκάρδα, όπου ξεκαλοκαιριάσαμε εκείνην την χρονιά τα κοπάδια μας, για να πουλήσω στο πανηγύρι, που γίνεται στες είκοσι έννια του μηνός έξω στην Μπινίλα στον "Αϊ-Γιάννη, βούτυρο, κάπου διακόσιες πενήντα οκάδες, τυρί—έφτακόσιες και περίττο, και μαλλί, με συμπάθειο, ως τριακόσιες οκάδες κωλοκούρι, κι' ως χίλιες διακόσιες ποκάρι και καμμιά τριακοσαριά οκάδες τραγομάλλι — σαράντα φορτώματα άπάνω - κάτω.

Το πανηγύρι ήθελε τρεις - τέσσερες ήμέρες ακόμα κι' έφερνα γύρα τους δρόμους του Γιαννίνου, μη έχοντας τί να κάνω και πώς να περάσω τον καιρό μου, όταν μιιά ήμέρα, περνώντας μπροστά από τες φυλακές του κάστρου, άκούω τ' όνομά μου. Κοντοστάθηκα λιγάκι, και μην άκούοντας τίποτε, είπα μέσα μου:

— Μωρέ ένα γομάρι είναι στην Ζίτσα; Κάποιον άλλον συνωνόματόν μου θά φώναζαν.

Και τράβηξα τά ίσια για να βγώ έξω από το κάστρο, αλλά δέν είχα κάνει πέντε δέκα βήματα, όταν ένα παιδι από τά χωριά μου, γνωστό μου, παρουσιάστηκε μπροστά μου, σάν κάτι θέλοντας να μου ειπή...

— Τι θέλ'ς ώρ έ Κώστα; του είπα.

"Ηρθα να σου ειπώ (μου ειπε γελαστό, αναπαίροντας την άνάσα του) να γυρι'ης στες φυλακές... σε θέλ' ο Λάμπρος κάτ' να σ' πη...

Τότε θυμήθηκα τον καυμένον τον Λάμπρο, που τον είχαμε κι' έμεις πιστικό στα κοπάδια μας δυό - τρία χρόνια πριν, και βρίσκονταν τρεις - τέσσερεις μήνες φυλακισμένος, γιατί είχε κατηγορηθή άδικα, ότι έδωκε κάποτε ψωμί στους κλέφτες και καταδικάστηκε έξη χρόνια φυλακή, και λίγο του είταν, διότι είταν στες ήμέρες του Χουανή - πασια — Θεός σχωρέσ' τον κι' άς είταν τούρκος —

πού ἔτρεμε τὸ φελεκουδι ἀπὸ τὸ κυνήγο τῆς Κλεφτουριάς, πού ρήμαζε τὸν δυστυχισμένο μας τὸν τόπο.

Γύρισα ἀμέσως καὶ μπήκα στὴν θύρα τῶν φυλακῶν, ἔδωκα ἓνα τέταρτο μετζιτιέ στὸν ἀρχιφύλακα τῆς φυλακῆς καὶ μὲ ἄφηκε νὰ μπῶ μέσα νὰ ἰδῶ καὶ νὰ μιλήσω μὲ τὸν δύστυχο τὸν Λάμπρο. Ἐνας χωροφύλακας μὲ ᾤδηγησε στὸν θάλαμό του (κουοῦς — cououch), πού Θεὸς νὰ τὸν κἀνῃ κατοικία γι' ἀνθρώπους!

Κόντεφα νὰ μὴν τὸν γνωρίσω τὸν κακόμοιρο τὸν Λάμπρο! Τόσο εἶχε κατιχίνει! Καὶ πῶς νὰ μὴν κατιχίνῃ; Δὲν λές πῶς ζοῦσε ὁ καυμένος σ' ἐκείνη τὴν βρωμότηρπα, ἄνθρωπος, πού ἔτρωγε μέρα-νύχτα τὰ βουνὰ μὲ τὰ ποδάρια του;

— Θὰ πεθάνω, ἀδερφούλῃ μου! μοῦ εἶπε μὲ παράπονο· θὰ μὲ φάῃ αὐτὴ ἢ διασλότρπα!

Κοῦ μοῦ ἔδειξε περιφρονητικὰ τὸν θάλαμο, πού βρισκόνταν καὶ ζοῦσε.

— Κάνε καρδιά, τοῦ εἶπα, καὶ μὴ χολοσκάν'ς ἔτσι...

— Ἐνας λόγος εἶν' αὐτὸ πού λές! μοῦ εἶπε περίλυπα· θέλω ἀκόμα πεντέμημισυ χρόνια σ' αὐτὴ ἔδῳ τὴν κόλαση! Δὲν βλέπω πρόβατο, δὲν βλέπω γίδι, δὲν ἀκούω ἀλυχτιὰ μαντροσκύλου, οὔτε κύπρους, οὔτε κουδούνια, οὔτε σαλαγγιτά... Καὶ τί τρώ'ω νομί'εις; Ψωμί ξερό, σὰν τὸ σκ'λί! Καὶ τί ψωμί; Πικρὸ φαρμάκι! Κι' ἂν δὲν εἶχα ἔδῳ αὐτὴν τὴν ἀγαπημένη μου τὴν φλογέρα... ἀααά! Χωρὶς ἄλλο θὰ πλάνταζα!

— Μὴ χολιά'ῃς, τοῦ ξανάειπα· περνάει ὁ καιρὸς, σὰν τὸ νερό...

— Ψέματα! Ψέματα! Ἐλα στὴ θέση μου νὰ ἰδῆς, πῶς ἡ ὥρα εἶναι χρόνος κι' ἡ ἔβδομάδα αἰώνας! Ὁ Θεὸς νὰ μὴ σ' τὸ χρωστάῃ, ἀδελφούλ' μου, νὰ μπῆς ἔδῳ μέσα! Χίλιες φορές προτιμότερος ὁ θάνατος!

Καὶ λέγοντας αὐτὰ, τὸν ἔπιασαν κάτι λυγμοὶ μὲς ἀπὸ τὰ φυλοκάρδια.

— Καρδιά, ὦρέ! τοῦ εἶπα. Ἀπὸ μᾶς τοὺς ἄντρες θὰ περνοῦν τὰ τέτοια βάσανα τῆς ζωῆς!

— Ναί, μοῦ ἀπολογήθηκε. Ἄλλ' ὅταν συλλογίζομαι, ὅτι τὰ γιδάκια μου καὶ τὰ προδατάκια μου βόσκουν ἐκεῖ ἀπάνω χωρὶς ἐμένα, δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὴν ψυχὴ μ' ἡσυχία μέσα μου! Μοῦ φαίνεται πῶς θέλει νὰ πετάξῃ ἐκεῖ ψηλά στὰ κορφοβούνια!..

Κι' οἱ λυγμοὶ του ξέσπασαν σὲ δυνατὰ κλάματα.

Ὅπως ὕστερα ἀπὸ τὴν τρικυμία ἔρχεται ἡ γαλήνη, ἔτσι κι' ὕστερα ἀπὸ τὰ κλάματα ἡ ἡσυχία. Ξεθύμανε ἡ μαυρισμένη του ἀπὸ τὰ δάκρυα, πού εἶχε χύσει, κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπὴ μοῦ εἶπε:

— Πότε φέγ'ς γιὰ τὸν ἀνήφορο τὰ βουνὰ;

— Δυὸ - τρεῖς μέρες ὕστερα ἀπὸ τὸ πανηγύρι, τοῦ εἶπα, ὡς πού νὰ ξεπουλήσω τὸ πρᾶγμα, πού ἔφερα. Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν βρῶ τιμὴ καὶ νὰ μὴν μπορέσω νὰ τὸ ξεκάνω ὅλο, καὶ τότε ὅσο πρᾶγμα μοῦ μείνῃ ἀπούλητο, θὰ τὸ πάω στὸ χωριὸ κι' ἀπέκει θὰ τραθήσω γι' ἀπάν'...

— Μοῦ κάν'ς μιὰ χάρ' ; μοῦ εἶπε, καὶ λέγοντας αὐτὲς τὲς τέσσερες λέξεις ξάστραψε ἀπὸ χαρὰ τὸ πρόσωπό του.

— 'Ακοῦς, λέει ; "Ὁ,τ' θέλ'ς ! τοῦ εἶπα.

— Τώρα, ποῦ θὰ γυρί'ῃς τὸν ἀνήφορο, μοῦ εἶπε, νὰ πᾶς στὸ τσιελεγκάτο τοῦ Κόλια Γκίτζα, πῶχω τὰ γιδοπροβατάκια μ'... Ἔχου δέκα πρόβατα καὶ δεκάξη γίδια, χώρια τ' ἀρνοκάτσικα... Ἔχουν σκίτζα καὶ τρεῖς κόκκες στὸ δεξι (τ' αὐτὶ) καὶ ντιχάλα στὸ ζερβί... Εἶναι ὄλα ἕνα κι' ἕνα... Χωρίζ'ν ἀπ' ὄλο τὸ κοπάδ'. Ἄλλ' ὁ Νιάγγρος μου, τὸ βαρβάτο— τὸ ξέρ'ς δά— εἶναι μοναδιακὸ τραγί σ' ὄλα τὰ ξεχειμαδιὰ καὶ τὰ ξεκαλοκαιριά... Μπορεῖ νὰ σηκώσ' ἀνθρωπο στὴ ράχη τ', καὶ νὰ τὸν πάη μιὰ μέρα δρόμο. Δὲν εἶναι τραγί τὸ βλοημένο αὐτό... Εἶναι σωστὸ δαμάλ'...

— Λοιπὸν τί θέλ'ς νὰ κάνω ; τὸν ἐρώτησα, γιὰτ' ἤθελα νὰ ξεμπερδέψω γλήγορα μ' αὐτὸν καὶ νὰ βγῶ ἔξω μιὰ ὥρα ἀρχύτερα. Μοῦ πιάνονταν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὴν βρώμα τῆς ἀνθρωπίλας, μ' ἔπιανε στὸν λαιμό μου μιὰ πνιγίλα, ποῦ δὲ μπορούσα νὰ ὑποφέρω ἄλλο.

— Νὰ πᾶς, μοῦ εἶπε, νὰ ἰδῆς τὰ γιδοπρόβατά μ' ἕνα πρὸς ἕνα νὰ μοῦ χαιρετί'ῃς καὶ νὰ μοῦ φιλι'ῃς ἀπὸ τὰ γίδια μ' τὸν Νιάγγρο, κι' ἀπὸ τὰ πρόβατά μ' τὴ Μπέλλα...

— Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι, τοῦ εἶπα βιαστικά, νὰ τὸ κάνω αὐτό, ποῦ μοῦ λές ! Ἔγνοια σου. Καρδιὰ μόνον ὡς ποῦ νὰ περάσ' αὐτὸς ὁ καιρὸς...

Καὶ λέγοντας αὐτά, τοῦ τέντωσα τὸ χέρι μου γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω.

Ἐκεῖ, ποῦ μῶπιανε τὸ χέρι, πάλι ξάστραψε τὸ πρόσωπό του καὶ κατάλαβα ὅτι καὶ κᾶποια ἄλλη φωτεινὴ ἰδέα τοῦ κατέβηκε στὸ μυελὸ κι' ἤθελε νὰ μοῦ τὴν εἰπῇ...

— Τί ἄλλο ἔχ'ς νὰ μ' πῆς ; τὸν ἐρώτησα γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ μοῦ εἰπῇ τὸ γληγορότερο ὅ,τι εἶχε νὰ μοῦ εἰπῇ.

— Πότε θὰ γυρί'ῃς πάλ' ἐδῶ ; μ' ἐρώτησε.

— Κατὰ τὰ πρωτοβρόχια... ἀρχές "Αἰ-Δημητριοῦ. Θὰ φέρω τότε γιὰ πούλημα μερικὰ σερκὰ καὶ κάμποσα παλιά...

Τοῦ εἶπα, κι' αὐτὸς ὕστερα ἀπὸ ἕνα μεγάλο ξεροκατάπημα, μοῦ πρότεινε δισταχτικά :

— Μοῦ φέρ'ς τότε καὶ τὸν Νιάγγρο μ' ;

— Τί θὰ τὸν κάν'ς, ἔρμε, ἐδῶ μέσα ;

— Τί θὰ τὸν κάνω ; Θὰ τὸν ἔχω παρηγοριά μ', θὰ τὸν ἔχω συντροφιά μ', ὡς ποῦ νὰ βγῶ ἀπ' αὐτὸ τὸ σκυλοκούμασο !

— Σοῦ τὸν φέρω...

— Νὰ ζή'ῃς νὰ μοῦ τὸν φέρ'ς. Θὰ μὲ γλυτώ'ῃς ἀπὸ βέβιον θάνατο.

— Θὰ σ' τὸν φέρω, τοῦ εἶπα χωρὶς ἄλλο ! Ἔχε γειά !

— Στὸ καλὸ καὶ καλὲς ἀντάμωσες !

Φιληθῆκαμε καὶ χωριστήκαμε. Αὐτὸς τραθήχτηκε μέσα κι' ἐγὼ ἔτρεξα γιὰ ἔξω.

"Ὅταν πάτησα τὸ πόδι μου ἔξω ἀπὸ τὴν φυλακὴ, ἐνόμισα ὅτι βγήκα ἀπὸ τὴν Κόλαση, καὶ μπήκα στὸν Παράδεισο. Ἐκανα τὸν σταυρὸ μου καὶ παρακάλεσα τὸν Θεὸν νὰ μὲ φυλάγῃ ἀπὸ τ' ἄδικα.

Γιὰ νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ ὕστερα ἀπὸ ὀχτὼ ἡμέρες, ἀφοῦ τέλειωσα ὄλες μου τὲς δουλειές στὰ Γιάννινα, ξεκίνησα γιὰ τὴν Βαληκάρδα καὶ πρὶν φτάσω στὰ μαντριά μου, λοξοδρόμησα στὸ τσιελεγκάτο τοῦ Κόλια Γκίζα, ὅπου εἶχε ὁ Λάμπρος τὰ γιδοπρόβατά του. Τὰ γῆρα ὄλα σωστά, δέκα πρόβατα καὶ δεκάξη γίδια μὲ σκίζα καὶ δυὸ κόκκες στὸ δεξὶ καὶ ντιχάλα στὸ ζερβί, πραγματικῶς ὄλα ἓνα κι' ἓνα, κι' ὁ Νιάγγρος, σὰν ποῦ μοῦ τὸν εἶχε παραστήσει ὁ Λάμπρος, ἓνας τράγαρος σημαδιακός, ποῦ μποροῦσε νὰ φέρῃ δλάκερη μέρα καθαλάρη ἀπάνω στὴν ράχη του. Ἡῦρα καὶ τὸν τσιελεγκά καὶ τοῦ εἶπα τὸ καὶ τὸ μὲ παράγγειλε ὁ Λάμπρος ἀπὸ τὴν φυλακὴ γιὰ τὸν Νιάγγρο του, κι' ὁ Κόλιας μοῦ ἀπάντησε ὅτι ὅποτε θὰ κατέβαινα γιὰ τὰ Γιάννινα μποροῦσα νὰ περάσω νὰ τὸν πάρω.

* *

Πέρασε ὁ Τρυγητὴς καὶ μπήκε ὁ "Αἰ-Δημήτρης, κι' ἄρχισαν τὰ πρωτοβρόχια ὄψιμα. Χωρίσαμε καμμιά ἑκατοστὴ παλιές προβατίνες κι' ἄλλες τόσες γίδες, τὲς ἔμασα μπροστά μὲ δυὸ πιστικούς καὶ ξεκίνησα γιὰ τὰ Γιάννινα, καὶ διαβαίνοντας ἀπὸ τοῦ Κόλια-Γκίζα πῆρα καὶ τὸν Νιάγγρο τοῦ Λάμπρου καὶ τράβηξα τὸν κατήφορο καὶ σὲ τέσσερες μέρες φτάσαμε στὰ Γιάννινα. Ἄφησα ἔξω στὸν κάμπο τὰ παλιά μὲ τοὺς πιστικούς κι' ἐγὼ πῆρα τὸν Νιάγγρο σαρνάμενο μὲ μιὰ τριχιά ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ μπήκα στὴν πολιτεία.

"Ὅταν βρέθηκα στὸν μεγάλο δρόμο τῆς ἀγορᾶς, ὅλος ὁ κόσμος κάρφωνε τὸ μάτι του ἀπάνω στὸν Νιάγγρο καὶ τὸν ἀποθάμαζε. Ἐκεῖ ποῦ ζύγωνα πρὸς τὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς μὲ σίμωσε ἓνας Τούρκος καὶ μ' ἐρώτησε:

— Δ'κόσ' εἶναι, ρὲ ρωμιέ, αὐτὸ τὸ γομάρ' ;

(Γομάρὶ στὴν Ἡπειρο λὲν τὸ γαῖδουρί). Κι' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν τοῦ ἀπολογώμουν, αὐτὸς ἐξακολούθησε τὴν ἐρώτησί του :

— ... Δὲν τὸ καθαλκεύεις ; Τί τὸ πᾶς σαρνάμενο σὰν μανάρ' ;

— Εἶναι τραγί, τοῦ ἀπολογήθηκα, κι' ὄχι γομάρ', ἀγὰ μ' !

— Τί λές, ρὲ ρωμιέ ; Ἐμένα θὰ γελά'ῃς ; Δὲν γλέπω καὶ δὲν ξέρω ἐγὼ, τί λογῆς εἶναι τὸ γομάρ' ;

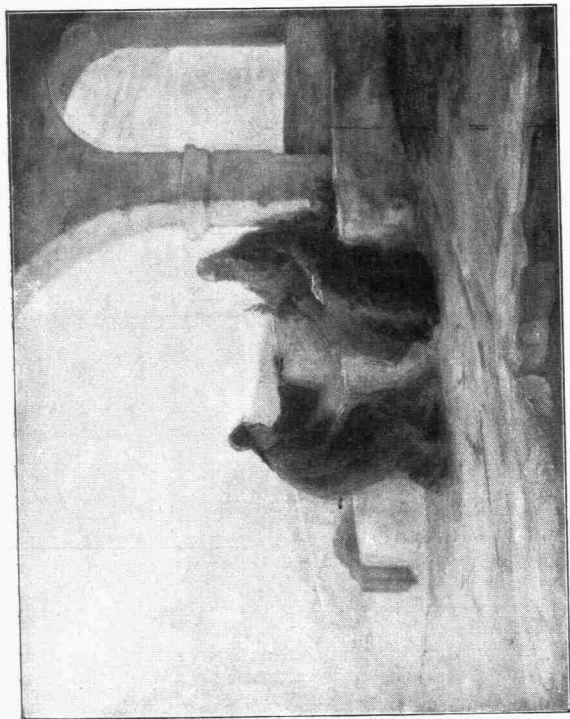
— Γομάρ', ἀγὰ μ' ἔς εἶναι γιὰ τὴν ἀφεντιά σ' !¹

1 Εἶταν φοβερὴ τότε ἡ ἀμάθεια κι' ἡ δοκησιοφία τῶν τουρκογιαννιώτων !

Δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολικὸ αὐτὸ, ποῦ ἀναφέρω. Μιά φορὰ οἱ Τσερκοβιστινοὶ εἶχαν μαλώσει κι' εἶχαν χτυπηθῆ στὸ μέρασμα τοῦ νεροῦ γιὰ νὰ ποτίσουν τὸ καλοκαίρι τὰ ἀραποσίτια τους καὶ πῆγαν νὰ κρυθοῦν στὸν Μπέη τους τὸν Τζελιάλ-μπεη στὰ Γιάννινα, πολὺ καλὸν ἄνθρωπο, κι' αὐτός, ἅμα παρουσιάστηκαν μπροστά του κι' ἔμαθε τὴν αἰτία τοῦ μαλωμοῦ τους, τοὺς εἶπε μὲ θυμὸ :

— Γιατί, βρε μασκαράδες, σπέρνετε τ' ἀραποσίτια σας τὸ καλοκαίρι, ποῦ δὲν ἔχει νερὸ καὶ δὲν τὰ σπέρνετε τὸν χειμῶνα, ποῦ βρέχει καθεμέρα, μόν πιάνεστε καὶ δέρνεστε γιὰ μιὰ σταλιά νερό ;

Μιά φορὰ πάλι εἶχε ἔρθει στὰ Γιάννινα ἀπὸ τὴν Λαμία ἓνα καρβάνι καμήλες, κι' ὄλοι οἱ Τούρκογιαννιώτες, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς συζήτησες, κατέληξαν νὰ τὲς παραδεχτοῦν ὡς λαγούς τῆς Ἀραπιάς !

Νεοελληνική Τέχνη. — Ο ΚΑΘΟΥΜΕΝΟΣ [Έργον Εύαγγέλου Ίωαννίδου].

“Άλλος τούρκος, πού κάποτε είχε ιδεί αλάφι, τοῦ εἶπε κομπαστικά :

— Μὴν τὸ λές γομάρ’, Μεμετ - ἀγά, καὶ σὲ γελοῦν οἱ ρωμοὶ . . .

“Ἐχουν τὰ γομάρια κέρατα, ἀλλάϊ - σεβέρσιν ;

— “Αμ! τ’ εἶναι τὸ λοιπὸν αὐτὸς ὁ Διάολος.

“Απολογήθηκε μὲ θυμὸ ὁ Μεμετ - ἀγάς.

— “Αλάφ’! τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος μὲ τόνον ἀνθρώπου πολύξερου.

— “Αααά! ἔκανε ὁ Μεμετ - ἀγάς μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Τέτοιο εἶναι τ’ ἀλάφ’ ;

Καὶ κύτταζε τὸ τραγὶ μὲ μιὰ ἄρρητη περιέργεια, ἐξακολουθῶν -
τας νὰ χάσκη :

— . . . “Ααααά! “Αλάφ’, ἀλάφ’, ἀλάφ’! Μωρὲ πῶς εἶναι τ’ ἀλάφια!

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἔτρεχε μπροστὰ φωνάζοντας στὸν
ἕνα καὶ στὸν ἄλλον, δείχνοντας τὸν Νιάγγρο :

— “Αλάφ’! “Αλάφ’! “Αλάφ’!

“Ὁ κόσμος ἄλλο ἀπὸ τὲς φωνὲς τοῦ Μεμετ - ἀγά, κι’ ἄλλο ἀπὸ
τὸ ἀσυνήθιστο ἀνάστημα τοῦ τραγιοῦ, ἄρχισε νὰ τρέχη ἀπὸ πίσω
μου κι’ ἀπὸ τὰ πλάγια μου, κι’ ὅσο προχωροῦσα πρὸς τὸ κέντρο
τῆς ἀγορᾶς γιατί ἀπέκει πῆγαινε γιὰ τὲς φυλακὲς, τόσο τὸ πλήθος
συμμαζεύονταν γύρα μου. “Ὅλα τὰ Γιάννινα στέκονταν μὲ τὸ στόμα
ἀνοιχτό, θαυμαίνοντας κατὰ τὴν κρίση τους, ἄλλοι τὸν τράγο,
ἄλλοι τὸ γομάρι, κι’ ἄλλοι τ’ ἀλάφι.

“Ἐκεῖ πού ὄλο καὶ τραβούσαμε πρὸς τὸν κατήφορο, μὲ ζύγωσε
ἕνας τούρκος καὶ μοῦ εἶπε :

— Πόσα, ρωμιέ, τὸ τραγάκι ;

Τὸ εἶπε τραγάκι ἐπίτηδες γιὰ νὰ μικρύνῃ τὴν ἀξία του, κι’ ἐγὼ
γιὰ ν’ ἀπαλλαχθῶ μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ ἕναν τέτοιο πελάτη, τοῦ
ἀπολογήθηκα :

— Δὲν εἶναι γιὰ πούλημα ὁ τράγαρος! Πηγαίνει δῶρο στὸν
Χουσνῆ - πασιᾶ.

“Ακούοντας ὁ Κόσμος ὅτι ὁ τράγος ἐπῆγαινε δῶρο στὸν Πασιᾶ,
ποῦ εἶταν δεῦτερος Σουλτᾶνος στὰ Γιάννινα, ἄρχισαν — καὶ προ-
πάντων οἱ τούρκοι — νὰ μὲ τηροῦν μὲ κάποιον σεβασμὸ, κι’ ἔτσι
προχωροῦσα ἄφοβα, γιατί εἶταν κίντυνος, ἀλλοιώτικα, νὰ βρεθῆ
κανένας τουρκαρβανίτης νὰ μοῦ τ’ ἀρπάξῃ.

Δὲν εἶχα φτάσει στὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς, τὸ λεγόμενο «Σταυρο-
πάζαρο», ὅταν ἕνας τουρκαρβανίτης, πού ἀντιδιάβαινε, βλέποντας
τὸν τράγο, γύρισε καὶ μ’ ἀκολούθησε πλάγια, κυττάζοντας λοξά -
λοξὰ πότε ἐμένα καὶ πότε τὸν τράγο, καὶ τὴν στιγμὴ, πού εἵμαστε
μπροστὰ στὸ «Τζαμί τοῦ Παζαριοῦ», ρίχνεται σὰν ἀστραπή, μοῦ
ἀρπάξει τὴν τριχιά, πούχα δεμένον τὸν τράγο, καὶ τὸν τραβάει γιὰ
φευγίό. Γιὰ μιὰ στιγμὴ εἶπα μέσα μου :

— Πάει ὁ τράγος τοῦ Λάμπρου! ὅταν ἕνας τούρκος ἀπὸ τοὺς
πολλοὺς, ποῦ μ’ ἀκολουθοῦσαν, τοῦ φώναξε :

— Πίσω, μωρὲ σκυλί! γιατί εἶναι τοῦ Πασιᾶ ὁ τράγος!

“Ακούοντας αὐτὸ ὁ τουρκαρβανίτης πέταξε τὴν τριχιά μὲ τὸ
τραγὶ κι’ ἔγεινε ἄφαντος!

Τὸ πρᾶγμα ὁμως ἄρχισε νὰ καταντᾷ σοβαρό. Τί θ' ἀπογένοταν ὁ Νιάγγρος, ἂν ὄλο ἐκείνο τὸ πλήθος μάθαινε, ὅτι δὲν εἶταν τοῦ Πασιᾶ, ἀλλ' ἐνὸς φυλακισμένου; Συλλογιζομουν, συλλογιζομουν καὶ δὲν εὕρισκα ἄκρη. Τέλος, πρὶν νὰ φτάσω στὸ γεφύρι, ποῦ σμίγει τὴν πολιτεία μὲ τὸ κάστρο, μοῦ ἤρθε μιὰ ἰδέα νὰ μῶ σ' ἓνα χάνι, καὶ χῶθηκα στὸ πρῶτο, ποῦ ἀπάντησα μπροστά μου. Ἔβαλα τὸν τράγο σ' ἓνα δωμάτιο καὶ διάταξα νὰ μοῦ φέρουν φαγί, γιατί εἶμουν ξεροφαϊσμένος καὶ πεινοῦσα καὶ πολύ. Τὸ πλήθος στάθηκε κάμποση ὥρα μπροστά στὸ χάνι καὶ μὴ βλέποντας πλεῖο τὸν τράγο νὰ τὸν ἀποθαυμάζει, καὶ κυττάζοντας μόνον ἐμένα νὰ τρώγω, ἄρχισε ἀπὸ λίγο - λίγο νὰ ἀρρήνη, κι' ἕστερα ἀπὸ μισή ὥρα δὲν ἔμεινε ψυχὴ ἀπ' ἐκείνο τὸ φοβερό φουσαῖτο, ποῦ μὲ συνώδευε, παρὰ πηγαινοέρχονταν μόνον οἱ διαδῶτες τοῦ δρόμου.

Ἔτσι ἤσυχασα. Ἀπὸ τὸ χάνι ὡς τὸ κάστρο, ποῦ εἶταν ἡ φυλακὴς, δὲν εἶταν παρὰ καμμιά ἑκατοστὴ βήματα, κι' ἅμα ἔφαγα καὶ ξαπόστασα, ἄρπαξα τὸν τράγο καὶ στὲς φυλακὲς! Ἔδωκα πάλι ἓνα τέταρτο μετζίτιοῦ στὸν ἀρχιφύλακα καὶ μ' ἔμπασε ἀμέσως μέσα μαζί μὲ τὸν τράγο, κι' ἄφησε καὶ στὸν δύστυχον τὸν Λάμπρο νὰ τὸν πάρη στὸν θάλαμό του. «*Ὅταν ὁ Τοῦρκος παίρνει τὸ κέρασμά του, λέει μιὰ παροιμία, γένεται ἄγγελος*».

Ἡ χαρὰ τοῦ Λάμπρου δὲν μολογιέται. Δὲν χόρταινε νὰ τὸν φιλή καὶ νὰ τὸν ἀγκαλιάζει. Τοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε βγῆ ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ βρισκόνταν ἔξω στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους μὲ τὰ κοπάδια τοῦ Κόλια - Γκίζα.

* * *

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὄλα τὰ Γιάννινα μιλοῦσαν γιὰ ἓνα «*σημαδικὸν τράγο, ποῦ εἶταν ψηλὸς σὰν ἄλογο, μὲ κάτι κέρατα σὰν ρευντές*», ποῦ τῷφερνε ἓνα ρωμιόπουλο δῶρο στὸν Πασιᾶ... κι' ἔτρεχαν ὄλοι οἱ μπέηδες, κι' οἱ ἐφέντηδες κι' οἱ ἀγάδες στὴν αὐλὴ τοῦ Πασιᾶ νὰ ἰδοῦν τὸ ἀξιοπερίεργο γίδι, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπαν τίποτε! Τῷμαθε κι' ὁ Πασιᾶς κι' ἔβαλε σ' ἐνέργεια τὴν ἀστυνομία νὰ βρῆ ἀμέσως τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν φοβερόν τράγο!

Ἐγώ, κάθομουν στὴν ἄκρη τῆς Λίμνης τῆς Κυρᾶ - Φροσύνης καὶ διασκεδάζα μὲ τὲς φελουδες, ποῦ πηγαινάν περα - δῶθε, ὅταν ἔρχονταν καμμιά δεκαριά χωροφυλάκοι καὶ μὲ παίρουν «ἄρον - ἄρον» καὶ μὲ κουβαλοῦν στὸν Πασιᾶ, πεθαμένον ἀπὸ τὸν φόβο μου. Στὸν δρόμο βασάνιζα τὸν νοῦ μου νὰ θυμηθῶ σὰν τί κακὸ εἶχα κάνει γιὰ νὰ μὲ πᾶν μὲ τέτοια κουστωδία στὸν Πασιᾶ, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ θυμηθῶ τίποτε.

Ἄνταν παρουσιάστηκα στὸν Πασιᾶ:

— Μωρὲ ρωμιόπουλο, μοῦ εἶπε ἑλληνικὰ καθαρά, γιατί εἶταν ἀπὸ τοῦ Λάλα τοῦ Μωριᾶ κι' ἤξερε τὰ ἑλληνικὰ σὰν Ἑλληνας — σὺ ἔφερες ἓναν σημαδικὸν τράγο γιὰ μένα; ... Ποῦναί τος;

Ἄμα ἄκουσα πῶς ὁ λόγος ἦταν γιὰ τὸν Νιάγγρο, ἤρθε ἡ ψυχὴ μου στὸν τόπο τῆς, κι' ἄρχισα καὶ τοῦ εἶπα ὅλη τὴν ἱστορία κι' ὅτι

ὁ τράγος αὐτός εἶταν ἐνὸς κατάδικου Λάμπρου, κι' ὅτι γιὰ νὰ τὸν σώσω ἀπὸ τὰ ἀρπαχτικά χέρια τῶν διαφόρων τούρκων, εἶπα πῶς τοῦ τὸν πήγαινα δῶρο.

Πρώτη φορά μιλοῦσα μὲ πασιᾶ καὶ παραξενεύομουν κι' αἰστάνομουν μέσα μου μιὰ περηφάνεια ἀνόητη, ποῦ μιλοῦσα μὲ πασιᾶ. Ἄλλὰ δὲν εἶταν καὶ μικρὸ πρᾶγμα τότε νὰ μιλήσῃ ἕνας ραγιᾶς, καὶ μάλιστα παιδάκι, σὰν ἐμένα, μὲ πασιᾶ!

Κι' εἶναι μεγάλος αὐτὸς ὁ τράγος; μ' ἐρώτησε ὁ Πασιᾶς μὲ περιέργεια. Λὲν ὅτ' εἶναι ψηλὸς σὰν φηλός, ὅτι ἔχει κέρατα σὰν γρεντῆς καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ ἑκατὸ ὀκάδες φόρτωμα...

— Εἶναι μεγάλος, Πασιᾶ μου, τοῦ ἀπολογήθηκα, ἀλλ' ὄχι κι' ὅπως τὸν παρασταίνουν. Εἶναι ψηλός, σὰν γαϊδούρι, Πασιᾶ μου, ἔχει κέρατα μισὴ ὄργυιᾶ τὸ καθένα, καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ τὸ πολὺ καμμιά πενηνταριά ὀκάδες βάρος.

— Καὶ τόσο ἀκόμα εἶναι πάρα - πολὺ. Τέτοιο πρᾶγμα δὲν ἔχω ἰδῆ σ' ὄλη μου τὴν ζωὴν, ἐγώ, ποῦ περπάτησα ὄλην τὴν Τουρκιά... Τὸ θέλω αὐτὸ τὸ σημαδιακὸ τὸ τραγί! Νὰ πᾶς νὰ εἰπῆς αὐτοῦ τοῦ φυλακισμένου νὰ μοῦ τὸ στείλ', *κι' ὅσους παραῶδες θέλ', τοῦ τῆς δίνω.*

Γιὰ ἐκεῖνον, ποῦ ξέρει τί ἐσήμαινε πασιᾶς σ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴ, τὸ «*κι' ὅσους παραῶδες θέλ' τοῦ τῆς δίνω*» εἶναι ἀπλὴ φράση καὶ τίποτε ἄλλο. Ποιὸς μποροῦσε νὰ πάρῃ τότε ἀπὸ πασιᾶ χρήματα; Οἱ Πασιᾶδες τότε ὅ,τι ἐπαιρναν δὲν τὰ πλήρωναν μὲ χρήματα, ἀλλὰ μ' εὐνοια, ποῦ καμμιά φορά ἄξιζε χίλιες φορές πλειότερο.

— Πασιᾶ μ', τοῦ εἶπα, γι' αὐτὸν τὸν δυστυχημένον τὸν Λάμπρο ποῦ βρίσκεται στὴν φυλακὴ πεντέξῃ μῆνες τώρα ἄδικα καὶ παράλογα, θὰ εἶταν μεγάλῃ πληρωμὴ καὶ εὐεργεσία, ἂν τὸν ἐβγαζες ἀπὸ τὴν φυλακὴ νὰ πάῃ στὴ δουλειᾶ του, γιὰτί θέλει πεντέμισθι χρόνια ἀκόμα νὰ κάνη μέσα, κι' εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν βγάλῃ αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀκέρηον ἐκεῖ μέσα! Χωρὶς ἄλλο θὰ βγῆ πεθαμένος ἀπὸ ἐκεῖ κι' ὄχι ζωντανός! Στοχάσου, Πασιᾶ μου, ἕναν ἄνθρωπο τοῦ βουνοῦ λεύτερον σὰν τὸ πουλὶ τοῦ λόγγου, νὰ βρίσκεται σ' ἕνα σκοτεινὸ καὶ βρώμικο κλουβί!

— Καὶ τί ἔχει κάνει καὶ βρίσκεται στὴ φυλακὴ; μ' ἐρώτησε.

— Τὸν κατηγορήσαν ἄδικα, Πασιᾶ μου, ὅτι τάχα εἶχε δώκει ψωμί στοὺς Κλέφτες... Φηντάσου, Πασιᾶ μου, ἕναν ἄνθρωπον, σὰν κι' αὐτόν, ποῦ ὅλο τὸ ψωμί του εἶταν μιὰ ὀκά τὴν ἡμέρα, καὶ κρῦο νερὸ ἀπὸ τὴ βρύση γιὰ προσφάγι, νὰ τοῦ περισσεύῃ κι' ὄλας νὰ δίνῃ στοὺς Κλέφτες! Τὸ πολὺ μπορεῖ νὰ τοῦ πῆραν τὸ ψωμί του οἱ Κλέφτες μὲ τὴν βία κι' ἂν δὲν τοὺς τῶθινε μὲ τὸ καλὸ, μποροῦσαν νὰ τοῦ τὸ πάρουν μὲ τὸ κακὸ...

— Μωρέ, κακὰ ἔκανε ὁ πατέρας σου, ποῦ σ' ἔστειλε στὰ πρόδικτα! Ἐμένα ἔπρεπε νὰ σὲ στείλῃ στὴν Ἀθήνα νὰ γένῃς δικηγόρος! Ἐτσι θὰ μποροῦσες νὰ βγάλῃς ἀπὸ τὴν φυλακὴ ὅλους τοὺς φυλακωμένους καὶ μάλιστα τοὺς λησταποδόχους.

Μοῦ εἶπε ὁ Πασιᾶς μὲ τόνο, ποῦ δὲν καταλάβαινα, ἂν εἶταν

για καλό μου ἢ για κακό μου, κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπή, μοῦ ξανάειπε :

— "Ἄν εἶναι κατὰ πῶς τὸ λές... ξέρεις, ἐγὼ τοὺς κυνηγᾶω καὶ τοὺς ἀρχνίζω τοὺς Κλέφτες... "Ἄν εἶναι κατὰ πῶς τὰ λές κι' εἶναι ἄδικο ὁ ἄνθρωπος στὴ φυλακὴ... "Ἄ, ἐγὼ, δὲν τὸ θέλω τ' ἄδικο... "Ὅλα κι' ὄλα, ἀλλὰ μακριὰ ἀπὸ τ' ἄδικο!... Θὰ φωνάξω τὸν ἀρχηγὸ τῆς χωροφυλακῆς ('Αλάϊ-μπέη) καὶ θὰ τοῦ εἰπῶ νὰ τὸν βγάλῃ ἀμέσως! Δὲν τὸ δέχομαι τ' ἄδικο! 'Αλλὰ ν᾿χωμε καὶ τὸ νοῦ μας. Κατάλαβες; Τὸ τράγο... "Ὁ τράγος νάρθη ἐδῶ ἀμέσως!... Πήγαινε τώρα!

* * *

Βγαίνοντας ἀπὸ τὸν Πασιά, κατέβηκα στὸ κάστρο καὶ στὲς φυλακές. Λέγω, χαρούμενος, τοῦ Λάμπρου τὸ καὶ τὸ μίλησα μὲ τὸν Πασιά :

— Εἶσαι βγαλμένος ἀπὸ τὴ φυλακὴ, ἂν τοῦ δώκῃς τὸν Νιάγγρο! Μὲ πληρωμὴ μάλιστα... Ξέρεις ὅτ' εἶναι πασιᾶς καὶ σοῦ τὸν παίρει μὲ τὴν βία καὶ χωρὶς πληρωμὴ...

'Ακούοντας ὁ Λάμπρος αὐτὰ τὰ λόγια, ἀντὶ νὰ χαρῆ καὶ νὰ μ' ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ μὲ φιλήσῃ, τοῦ φάνηκε πῶς ἔπες ὁ οὐρανὸς καὶ τὸν πλάκωσε... Δὲν ἔλεγε τίποτε...

— Τί σκέφτεσαι; τὸν ἐρώτησα. Εἶναι, κακομοίρη, νὰ σκέφτεσαι για ἓνα τραγὶ μιᾶς λίρας, πρᾶμμα, ποῦ μπορεῖ νὰ σοῦ φοφήσῃ, ἢ νὰ σοῦ τὸ φάῃ ὁ λύκος, ἢ νὰ σοῦ τὸ κλέψῃ ἢ νὰ σοῦ τ' ἀρπάξῃ κἀνένας Τσιαμίης, ἢ κἀνένας 'Αρβανίτης, καὶ νὰ γλυτώσῃς ἔτσι πεντέμιση χρόνια φυλακὴ;

— Εἶδες ποτὲ πουθενὰ ἄλλο τραγὶ σὰν τὸν Νιάγγρό μ'; Εἶδες; "Ἐ; μοῦ ἀπολογήθηκε λυπητερά.!

— Καὶ τί βγαίν' μ' αὐτό; τοῦ εἶπα. Ζωντανὸ πρᾶμμα εἶναι τὸ βιὸ τοῦ Διαόλου! Κι' ἂν δὲν σοῦ φοφήσῃ, κι' ἂν δὲν σ' τὸ κλέψῃ κἀνένας, κι' ἂν δὲν σ' τὸ φάῃ ὁ λύκος, χωρὶς ἄλλο, ὕστερα ἀπὸ πεντέξῃ χρόνια γεράζει, τοῦ πέφτουν τὰ δόντια, καὶ χωρὶς νὰ θέλῃς τὸ πουλᾶς, ἢ τὸ σφάεις μοναχός σου!

— Κι' ἐγὼ, πῶς νὰ ζήσω χωρὶς τὸν Νιάγγρο μ'; Τὸν εἶχα καὶ τὸν ἔχω δόξα μ' καὶ παρηγοριά μ' καὶ καμάρι μ' ἀνάμεσα σ' ὄλα τὰ τσιλεγκάτα... Δὲν τὸν δίνω, πὲ τοῦ Πασιά! Δὲν τὸν δίνω, οὔτε θεληματικά, οὔτε ξεθεληματικά...

— Ξέρ'ς, μωρὲ χαμένο κορμί, μὲ ποιὸν ἔχ'ς νὰ κἀν'ς; τοῦ ἀπολογήθηκα θυμωμένος. "Ἄν δὲν τὸν δώκῃς μὲ τὸ θέλημα, σὰν καλὸς νοικοκύρ'ς, θὰ τὸν δώκῃς μὲ τὸ ξεθέλημα. Θὰ σοῦ ζητήσ' νομίεις ἄδεια ὁ Πασιάς για νὰ σ' τὸν πάρ'; 'Αλλοίμονο στὸ μυελὸ σου, ξυλοπινάκα τοῦ Διαόλου!..

Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη διακοπὴ τοῦ ξανάειπα :

— "Ἐλα, δός μ' τὸ τραγὶ νὰ τὸ πάω στὸν Πασιά για νὰ βγῆς ἀπ' αὐτὴν τὴν βρωμότρυπα!

— Δὲν τὸν δίνω! Δὲν τὸν δίνω!

Τὸν μούντζωσα κι' ἔφυγα, καὶ τὴν στιγμή, ποῦ ἔβγαίνα ἀπὸ τὴν θύρα τῆς φυλακῆς, ἦρθε ἓνας ἐνωμοτάρχης (τσιουούσης) τῆς ἰδιαιτέρης ὑπηρεσίας τοῦ Πασιᾶ μὲ διαταγὴ στὸν ἀρχιφύλακα τῶν φυλακῶν νὰ ἀπολύσῃ τὸν Λάμπρο ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ νὰ τὸν στείλῃ μαζί με τὸν τράγο στὸ σεράγι του.

Στάθηνκα νὰ ἰδῶ τί θ' ἀπογένονταν. Σὲ λίγο ὁ Λάμπρος κι' ὁ Νιάγγρος, συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν ἐνωμοτάρχη, βγήκαν ἀπὸ τὴν φυλακὴ.

Ὁ ἀρχιφύλακας μοῦ εἶπε :

— Τί ἅγιον Πασιᾶ, πῶχομε ! Ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυχρονήσῃ ! Νά ! ζωὴ νάχῃ, τῶδωκε χάρη αὐτοῦ τοῦ παλιοκλέφτη, ποῦ ζοῦσε ὄλη του τὴν ζωὴ μὲ τὴν κλεψιά ! ..

Ἦστερα ἐγὼ, ὁ Λάμπρος, ὁ τράγος κι' ὁ ἐνωμοτάρχης τοῦ Πασιᾶ τραβήσαμε ὅλοι μαζί ἴσια γιὰ ἔξω, βγήκαμε ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ κάστρου, περάσαμε τὸ γεφύρι, μπήκαμε στὴν πολιτεία καὶ πήραμε τὸν μεγάλο δρόμο, ποῦ βγαίνει στὸ σεράγι. Ὁ Λάμπρος βάδιζε μὲ τὸ κεφάλι σκυφτά, σὰν κάτι μεγάλο νὰ συλλογίζονταν, κι' ὅταν ἐφτάσαμε ἐκεῖ, ποῦ ντιχαλόνεται ὁ δρόμος σὲ δυό, κι' ὁ ἓνας πάει γιὰ τὸ σεράγι κι' ὁ ἄλλος γιὰ τὸν Πλάτονα, κι' ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία, ὁ Λάμπρος τράβηξε γιὰ τὸν Πλάτονα, ἀλλ' ὁ ἐνωμοτάρχης τοῦ εἶπε διαταχτικά :

— "Εἶ ! Ἀπέδω πᾶν στὸν Πασιᾶ κι' ὄχι ἀπ' αὐτοῦ ! Δὲν τῶμαθες ὅτι γίνηκες μεγάλος ἄνθρωπος κι' ἔχεις νὰ κάν'ς μὲ μεγάλους ἀνθρώπους ;

Τότε ὁ Λάμπρος, θέλοντας καὶ μὴ, γύρισε πρὸς τὸν δρόμο, ποῦ περνᾶει μπροστὰ ἀπὸ τὴν Μητρόπολη καὶ βγαίνει ἴσια στὸ Σεράϊ. Περπατοῦσε ἄναργα - ἄναργα καὶ βαθυὰ συλλογισμένος. Ἀνηφορῶντας, πρὶν φτάσωμε στὴν Μητρόπολη, ὁ Λάμπρος σταμάτησε ζερβιά μπροστὰ στὴν θύρα τοῦ χανιοῦ τοῦ Κατσαντώνη, ποῦ τὸ κρατοῦσε, ἓνας Νικόλας Ζιτσιώτης, κι' ἔκανε σὰν κάτι νὰ τὸν πονοῦσε βαθυὰ στ' ἄντερά του.

— Τ' ἔχ'ς ; τὸν ρώτησα.

— Κόψιμο δυνατό, μοῦ εἶπε. Σταθῆτε μιὰ στιγμή νὰ μπῶ γι' ἀνάγκη μου μέσα στὸ χάνι . . .

Ὁ Λάμπρος μπήκε μέσα, σέρνοντας μὲ τὴν τριχιὰ πίσωθὲ του τὸν Νιάγγρο, κι' ἐγὼ κι' ὁ ἐνωμοτάρχης σταθήκαμε πλευρά τῆς θύρας τοῦ χανιοῦ καὶ τὸν περιμέναμε.

* * *

Δὲν πέρασε πολὺ ὥρα καὶ νὰ σοῦ ὁ Λάμπρος, καταματωμένος καὶ μὲ μιὰ ἄγρια χαρὰ στὰ μάτια του κρατῶντας στὸ χέρι του ἀπὸ τὰ κέρατα . . . τί ; .. τὸ αἰμόσταγο κεφάλι τοῦ Νιάγγρου !

— Ἄηστε τώρα ! μᾶς εἶπε μὲ ἓνα σαρδώνιο χαμόγελο. Πᾶμε στὸν Πασιᾶ !

Ἐγὼ κι' ὁ ἐνωμοτάρχης μείναμε ξεροί. Μοῦ φάνηκε πῶς ἔβλεπα ὄνειρο κι' ἄρχισα νὰ τρίβω τὰ μάτια μου, τόσο δὲν ἐπίστευα, ὅτι

ἐκεῖνο τὸ θεριὸ ὁ Νιάγγρος, ποῦ ἐδῶ καὶ λίγες στιγμῆς εἶταν γεμάτος ζωὴ καὶ περηφάνεια, κορώνα ὄλων τῶν γιδιῶν τοῦ κόσμου, βρῖσκονταν μπροστά μου κεφάλι χωρὶς κορμί! Σὰν πανώριο κάστρο γκρεμισμένο!

— Τί ἔκανες, μωρὲ σκύλε! τοῦ εἶπα. Τί λόγο θὰ δώκ'ῃς τώρα στὸν Πασιᾶ;

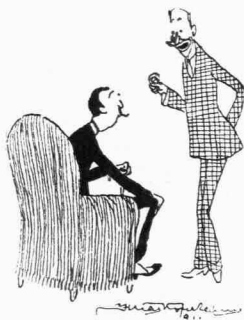
— Ἀφέντης τοῦ Νιάγγρου μου δὲν μποροῦσε νὰ γείνη κανένας ἄλλος ἀπὸ μένα!

Μοῦ ἀπολογήθηκε μὲ θριαμβευτικὴ εὐχαρίστηση.

Ὁ ἐνωμοτάρχης τὸν ἔμασε μπροστά μὲ τὴν κεφάλαι τοῦ Νιάγγρου φορτωμένον καὶ τὸν παρουσίασε στὸν Πασιᾶ, καὶ σὰν ἔμαθε ὁ Πασιᾶς ὅλα τὰ τρέχοντα, ἔβαλε καὶ τοῦ τράβηξαν σαράντα βέργες στὰ πσινά του καὶ τὸν ἄφηκε ἐλεύτερο νὰ γυρίσῃ στὸ τσιελιγκᾶτο του.

[Ἀπρίλιος τοῦ 1911]

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ξανθὴ ἐπὶ παραγγελίᾳ

Εἰς τὸ μεσιτικὸν γραφεῖον.

Ὁ πελάτης. — Μήπως ἔχετε ἔτοιμη καμμιά νύφη-ξανθὴ; τὴ θέλω ὅμως πολὺ ξανθὴ...

Ὁ μεσίτης. — Πρὸς τὸ παρόν, ὄχι. Σὲ λίγες ἡμέρας θὰ ἔχω. Σήμερα ἔχω διαθέσιμη μιὰ μελαχροινὴ μόνον. Ἄν ὅμως βιάζεσθε, μπορῶ νὰ σᾶς τὴν ἐτοιμάσω ξανθὴ ἕως τὸ μεσημέρι.